

Arbejdsmarkedspolitikken regionale administration

Arbejdsmarkedsadministrationens opgave er at føre arbejdsmarkedspolitik, d.v.s. at påvirke arbejdsmarkedet således, at arbejdskraften anvendes i overensstemmelse med de politisk fastsatte mål om høj beskæftigelse og et sundt arbejdsmiljø. Arbejdsmarkedsadministrationen er i hovedsagen en statslig administration, men amter og kommuner har på adskillige områder administrative opgaver i relation til arbejdsmarkedet. Dertil kommer det for arbejdsmarkedet særligt karakteristiske, at de fleste væsentlige forhold reguleres ved aftaler mellem organisationerne på arbejdsmarkedet eller gennem sædvaner afledt af disse aftaler. Administrationen er derfor bygget op omkring en model, der sigter på at inddrage alle væsentlige parter i et samarbejde.

I forhold til den generelle økonomiske politik plejer man at definere arbejdsmarkedspolitikken som en hjælpefunktion. Det hænger sammen med, at den generelle økonomiske politik, der blandt sine mål har en høj og stabil beskæftigelse, søger at nå dette mål alene gennem regulering af den samlede aktivitet i samfundet. En given samlet aktivitet vil imidlertid også i et lille homogent land som Danmark dække over et meget varierende aktivitetsniveau

-og dermed arbejdsløshedsniveau - mellem de forskellige landsdele og erhvervsområder. Her kommer så bl.a. arbejdsmarkedspolitikken ind i billedet med det formål at sikre en bedre tilpasning inden for de enkelte områder og sektorer.

Uden at opgive hjælpefunktionen er det nok nødvendigt i dag at udvide arbejdsmarkedspolitikken indhold i forhold til denne traditionelle opfattelse. Det er der to årsager til. For det første har hensynet til arbejdskraftens sundhed og trivsel, som det kommer til udtryk i bestræbelserne omkring forbedring af arbejdsmiljøet, fået en voksende betydning. For det andet har adskillige års høj ledighed bragt et langsigtet perspektiv ind i arbejdsmarkedspolitikken hidtidige relativt kortsigtede tilpasningsfilosofi. Man kan sige, at arbejdsmarkedspolitikken tidligere nære tilknytning til socialpolitikken har fået en ny dimension, idet det langsigtede mål for arbejdsmarkedspolitikken under en hastig teknologisk udvikling og under vanskelige økonomiske konjunkturer er at bevare og udvikle arbejdsstyrkens arbejdssevne og rutine.

Selvom den danske arbejdsstyrke både fagligt og geografisk har en høj mobilitet, er der trods alt snævre grænser for, hvor langt man kan flytte arbejdskraften både hvad angår den faglige og geografiske placering. Derfor har arbejdsmarkedspolitikken også klart en regional dimension, og arbejdsmarkedsadministrationens regionale organisering en tilsvarende central betydning.

Planlægningschef, Arbejdsministeriet

Arbejdsmarkedsadministrationens opbygning

Den regionale arbejdsmarkedsadministration er ikke en enhedsadministration, men en betegnelse for de forskellige myndigheder, der påvirker en regions arbejdsmarked. Arbejdsformidlingen, arbejdstilsynet og delvis arbejdsmarkedsuddannelserne er forskellige dele af den statslige administration, men sorterer dog alle under arbejdsministeriet. Amter og kommuner har som regionale og lokale offentlige myndigheder en række arbejdsmarkedspolitiske opgaver. Hertil kommer forskellige regionale nævn og udvalg først og fremmest arbejdsmarkedsnævnet, der dels sikrer arbejdsmarkedets organisationer og i et vist omfang amters og kommuners indflydelse på arbejdsmarkedspolitikens tilrettelæggelse dels har koordinerende opgaver i forholdet mellem de forskellige myndigheder og organisationer.

Arbejdsformidlingen har, som det fremgår af navnet, til opgave at foretage en neutral formidling af kontakt mellem arbejdssøgende og arbejdsgivere. Gennem årene er den imidlertid blevet pålagt opgaver med større eller mindre tilknytning til den centrale opgave. Således skal AF følge udviklingen på arbejdsmarkedet, tage initiativer af arbejdsmarkeds-mæssig betydning og bistå ved indsamling og vurdering af oplysninger vedrørende arbejdsmarkedsforhold; den skal administrere en række arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger f.eks. arbejdstilbudsordning, varsling ved afskedigelse i større omfang, jobskabelse, mobilitetsfremmende ydelser og føre tilsyn med arbejdsløshedskasserne, endelig skal AF yde bistand ved valg af uddannelse og erhverv. Med så bredt et arbejdsområde er det rimeligt at betegne arbejdsformidlingen som arbejdsmarkedsadministrationens rygrad.

Arbejdsformidlingen er organiseret i 27

hovedkontorer, hvoraf de 14 er regionskontorer, der er koordinerende i et geografisk område, der følger amtsgrænserne, dog med en særlig ordning for Københavnsområdet. Hertil kommer 218 afdelingskontorer, således at der ialt er 245 faste AF-kontorer til dækning af de 275 kommuner. Udgifterne til AF-kontorerne afholdes af staten, men en fjerdedel heraf opkræves hos amtet.

Regionskontoret ledes af en arbejdsformidlingschef under medvirken af arbejdsmarkedsnævnet.

Arbejdstilsynets 14 kredse er sammenfaldende med amterne, bortset fra, at dels Roskilde og Bornholms amter dels København og Frederiksberg kommuner hver udgør en tilsynskreds. Det statslige arbejdstilsyn har foruden udbredte, uformelle kontakter et formaliseret, regionalt samarbejde med amt, kommuner, arbejdsmarkedets organisationer og AF i det amtslige kontaktudvalg om bedrifts-sundhedstjenesten og i den særlige kontaktgruppe for bygge- og anlægsområdet.

Af arbejdsmarkedsuddannelsernes 22 skoler er de 5 statsejede resten selvejende. Derudover foregår væsentlige dele af uddannelsesaktiviteten på tekniske skoler eller teknologiske institutter. Hele området sorterer under et statsligt direktorat, men bortset fra efteruddannelsen af faglærte samt forskellige brancheudvalgs- og virksomhedsaktiviteter af et begrænset omfang, administreres uddannelserne på det lokale plan af skolerne.

På de 5 statsskoler er størsteparten af kursusvirksomheden landsdækkende uden et væsentligt behov for formaliseret lokal indflydelse. Derimod er de 17 selvejende skoler organiseret med en lokal valgt ledelse, hvor amt, væsentlige kommuner, områdets kommuneforening, arbejdsmarkedsnævn, AF og arbejdsmarkedets organisationer er repræsenteret. Endelig

er der for de forskellige uddannelsesprogrammer et varierende mønster for samarbejde med lokale organer, både statslige og kommunale. F.eks. gennemføres de erhvervsforberedende kurser ofte i særligt indrettede lokaler - EI-centre, der etableres i samarbejde med kommunerne.

Det bør nok fremhæves, at skoleområdernes geografiske afgrænsning ikke er sammenfaldende med grænserne for amt og arbejdsmarkedsnævn.

Amter og kommuner

Amters og kommuners arbejdsmarkedspolitiske opgaver er sammenfaldende på en række punkter. Dog lægges der for amternes vedkommende større vægt på foranstaltninger af uddannelsesmæssig karakter, ligesom amterne som nævnt udreder en fjerdedel af udgifterne til AF, mens kommunernes opgaver især er knyttet til mere kortsigtede beskæftigelsesorienterede foranstaltninger.

Gennem 70'erne har der været en klar tendens til stadigt stærkere at inddrage amter og kommuner og forøvrigt også arbejdsmarkedets parter i formuleringen og gennemførelsen af arbejdsmarkedspolitikken på lokalt plan. Det er en udvikling, der hænger nøje sammen med væksten i ledigheden og de deraf stigende krav om en større indsats. Krav der i høj grad rettes til lokale politiske instanser og derfor forøger behovet for foranstaltninger, der kan iværksættes lokalt. Som en illustration af denne udvikling kan det nævnes, at amter og kommuners udgifter til arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger var ca. 15 gange større i 1980 end i 1970, efter at der er taget hensyn til inflationen.

Også gennem det meste af 80'erne må der regnes med, at arbejdsmarkedspolitikken skal virke på baggrund af en udbredt arbejdsløshed. Der bliver tale om

længere ledighedsperioder for udsatte grupper, som vil få vanskeligheder med at bevare arbejdsevnen. Der vil blive stillet krav om forøget omstillingsevne og ændrede kvalifikationer, som stadig større dele af arbejdsstyrken vil få problemer med at opfylde. Opgavens omfang og arbejdsløshedens sammensatte karakter lægger op til en mobilisering af det lokale engagement og medansvar. Effektiviteten og gennemslagskraften af en selektiv og intensiv indsats styrkes, når den praktiske tilrettelæggelse og konkrete udformning sker i overensstemmelse med varierende lokale forhold.

Med lov 488 i 1977 om ekstraordinære beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i kommuner og amter trængte denne opfattelse tydeligt igennem. Sigtet var her først og fremmest en indsats mod ungdomsarbejdsløsheden. Med loven fik amter og kommuner en økonomisk forpligtigelse, men også nye muligheder for at iværksætte foranstaltninger både på uddannelsesområdet og beskæftigelsesområdet. F.eks. at yde løntilskud til unges ansættelse i private virksomheder og til ekstraordinære lære- og praktikpladser, at iværksætte kursusforanstaltninger, kontakt- og informationsordninger samt kombinerede undervisnings- og produktionsprogrammer.

Hidtil havde det væsentligste instrument for kommunernes ledighedsbekæmpelse været iværksættelsen af beskæftigelsesprojekter i henhold til lov om arbejdsløshedsforsikring og arbejdsformidling.

Året efter i 1978 blev indsatsen overfor samtlige ledige styrket gennem indførelse af arbejdstilbudsordninger. Den betød en ny udvidelse af amters og kommuners ansvar for ledighedsbekæmpelsen. Mens de tidligere var pålagt at iværksætte forskellige foranstaltninger, skulle de nu skaffe

ledige beskæftigelse direkte i deres egen virksomhed.

Parallelt med disse to lovgivningsinitiativer foregik en mere spredt udvidelse af den lokale aktivitet i forbindelse med regeringens beskæftigelsesplaner, der blev startet i 1977 og fortsætter foreløbig indtil 1983. Således udvidedes indsatsen mod ungdomsarbejdsløsheden gennem forsøg med en ungdomsgaranti i to amter fra efteråret 1980.

Siden er gennemført lov om jobskabelse, aftaler og lovgivning om lære- og praktikpladser, lov om uddannelses- og erhvervsvejledning samt lov om ungdomsvejledning. Hver gang er amters og kommuners bevægelsesfrihed eller deres ansvar i forbindelse med indsatsen mod arbejdsløsheden og et bedre fungerende arbejdsmarked blevet udvidet.

Foruden den aktuelle beskæftigelsesfremmende indsats fremgik det af omtalen af arbejdstilsynet og arbejdsmarkedsuddannelserne overfor, at kommuner og amter også har en arbejdsmarkedspolitisk indflydelse på disse områder, ligesom kommunerne og især amterne har en række funktioner indenfor de erhvervsrettede ungdomsuddannelser. Det drejer sig bl.a. om faglige uddannelser, herunder uddannelser indenfor social- og sundhedsområdet og ydelse af tilskud til tekniske skoler og handelsskoler m.v.

Også i bistandsloven er en række forpligtelser med sigte på at sikre eller forbedre erhvervsevnen for fysisk og psykisk handicappede bl.a. gennem oprettelse af revalideringsinstitutter og beskyttede værksteder til erhvervsmæssig træning og uddannelse, samt arbejdsprøvning og omskoling.

Endelig har amter og kommuner en betydelig indirekte indflydelse på forholdene på det lokale arbejdsmarked f.eks. gennem regions- og kommuneplanlæg-

ningen og gennem sin funktion som en af de største lokale arbejdsgivere og bygherrer.

Som det fremgår, har amter og kommuner mange forskellige opgaver med et større eller mindre arbejdsmarkedspolitisk indhold. Den administration, der er opbygget til at løse disse opgaver, er ofte så tæt integreret med amters og kommuners øvrige administration, at det kan blive vanskeligt at afgrænse den kommunale arbejdsmarkedsadministration. Hertil kommer, at administrationens konkrete udformning kan variere meget fra ét lokalsamfund til et andet.

I de fleste kommuner og amter er dog ansat en eller flere beskæftigelseskonsulenter. Hvor der samtidig er oprettet et beskæftigelsesudvalg, et 488-udvalg eller et lignende organ, er konsulenten snævert knyttet til udvalget eller dets sekretariat. Beskæftigelseskonsulenten er primært ansat med sigte på at udvide og forbedre indsatsen overfor ungdomsarbejdsløsheden, men kan være tildelt andre opgaver. Især arbejdstilbudsordningen har medført etablering af administrative enheder i den lokale forvaltning, der forestår placeringen af arbejdstilbudspersonerne. Efter indgåelse af aftalerne omkring et udvidet antal lære- og praktikpladser i den offentlige sektor i 1981 var det ligeledes nødvendigt hurtigt at etablere en administrativ model for amter og kommuner. Selvom der i den konkrete udformning blev tale om betydelige variationer, var udgangspunktet her en model med regionale styregrupper og arbejdsgrupper med kontakt til arbejdsmarkedsnævn og AF. Endelig er der i en række amter oprettet »uddannelseskommissioner«, der søger at kanalisere et samarbejde omkring uddannelsesforanstaltninger. Disse kommissioner inddrager i flere tilfælde arbejdsmarkedsadministrationen.

Når der ikke er oprettet særskilte administrative organer, varetages de arbejdsmarkedspolitiske opgaver af amternes og kommunernes almindelige administration først og fremmest inden for social- og sundhedsforvaltningen.

For de to amter, der indgår i ungdomsgarantiforsøgene, gælder dog, at den administrative opbygning som et led i forsøgene på flere punkter er afvigende og mere udbygget end administrationen i de øvrige amter og kommuner.

Arbejdsmarkedsnævne

Arbejdsmarkedsnævne - et for hvert amt - har to typer af opgaver. For det første medvirker nævne i ledelsen af arbejdsformidlingen, navnlig i spørgsmål vedrørende opgavernes prioritering, planlægning og formidlingens budget. For det andet skal nævne følge og vurdere udviklingstendenserne på det regionale arbejdsmarked, iværksætte foranstaltninger, der kan modvirke en manglende balance mellem arbejdssøgende og efterspørgslen efter arbejdskraft samt koordinere den arbejdsmarkedspolitiske indsats og virke initiativtagende i samarbejdet mellem AF, de regionale og lokale myndigheder, udvalg, erhvervsvirksomheder og faglige organisationer. I den forbindelse skal nævne medvirke til, at der er de erhvervsuddannelsesmuligheder, der svarer til det regionale arbejdsmarkeds aktuelle og fremtidige behov.

Medlemmer af nævnet er repræsentanter for arbejdsmarkedets organisationer og amtet samt repræsentanter udpeget af nævnsområdets kommuner i fællesskab. Chefen for AF-regionskontoret er sekretær for nævnet og daglig leder af nævnssekretariatet.

Efter vedtagelsen af lov om uddannelses- og erhvervsvejledning er nævnet

anmodet om at nedsætte kontaktgrupper til at forestå den regionale samordning af uddannelses- og erhvervsvejledningen. Kontaktgrupperne skal ses som en administrativ pendant til det faglige samarbejde mellem de mange forskellige vejledere, der foregår i de regionale hovedvejlederudvalg. Som en af sine første opgaver er kontaktgrupperne blevet pålagt at vurdere behovet for lære- og praktikpladser og at koordinere indsatsen for tilvejebringelse af det fornødne antal pladser, jfr. de tidligere nævnte aftaler inden for det offentlige område og lov om lære- og praktikpladser fra 1982.

Blandt arbejdsmarkedsnævnenes øvrige opgaver er der i denne sammenhæng grund til at fremhæve, at nævne medvirker ved fordelingen af de statslige tilskud til beskæftigelsesarbejder, godkender forslag om jobskabelsesarbejder og afgør om foreslåede arbejdstilbud til langtidsledige er rimelige. Endelig er nævne repræsenteret i ledelsen af arbejdsmarkedsuddannelsernes skoler.

Arbejdsmarkedsnævne har regelmæssig kontakt til landsarbejdsmarkedsnævnet, der foruden andre opgaver, har opgaver svarende til nævnenes, men på landsplan. Desuden har landsarbejdsmarkedsnævnet en særlig kompetence vedrørende budgettet for det enkelte nævnsområde.

Opgaver og samarbejde

På baggrund af arbejdsmarkedspolitikens udvikling i 70'erne kan det ikke overraske, at der i de senere år har været en del diskussion om, hvorledes arbejdsmarkedsadministrationen bør organiseres. De mange nye opgaver og de mange involverede parter har givet anledning til overvejelser og forslag om ændringer i både form og indhold af det nødvendige samarbejde. Samtidig har forsøgene på at

styrke den lokale indflydelse på arbejdsmarkedspolitikken og væksten i de opgaver, der inddrager amter og kommuner i politikens tilrettelæggelse og gennemførelse.

Amters og kommuners kontakt til den del af arbejdsmarkedsadministrationen, der udgøres af nævn og arbejdsformidling, er på flere punkter reguleret i lovgivningen. Det typiske daglige samarbejds-mønster er imidlertid mest præget af uformelle ofte personlige kontakter.

Arbejdsmarkedsnævnene er det centrale forum for amters og kommuners indflydelse på arbejdsmarkedspolitikken tilrettelæggelse. Amtet har med tre pladser i nævnet og en afgrænsning, der svarer til nævnsområdet, i det store hele en rimelig mulighed for at sikre, at amtsrådets opfattelse kanaliseres ind i nævnet og for en dækkende administrativ opbakning til amtets repræsentanter. Derimod er situationen noget vanskeligere for kommunerne, der også har tre pladser. For det første er der mange flere kommuner. De er som regel af forskellig størrelse og karakter, nogle er landkommuner andre bykommuner, og har derfor ofte forskellige interesser. For det andet vil de kommunale repræsentanter sjældent være i stand til at optræde på alle kommuners vegne, bl.a. fordi den fælleskommunale organisation, kommuneforeningen, ikke er opbygget med henblik på en sådan koordinerende funktion. Hertil kommer, at den administrative opbakning bag kommunernes repræsentanter ifølge sagens natur ikke kan varetages tilfredsstillende af den enkelte kommunes administration.

Særlig lov 488 fra 1977 om ekstraordinære beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i kommuner og amter har forøget presset for et udvidet formaliseret samarbejde mellem den statslige arbejdsmarkedsadministration og amter og kom-

muner. Som følge heraf aftaltes i 1980 nærmere retningslinier for samarbejdet med kommunerne, hvor sigtet er en principiel arbejdsdeling, således at kommunerne varetager den ekstraordinære beskæftigelsesfremmende indsats, mens nævn og formidling varetager forholdet til det ordinære arbejdsmarked og de almindelige erhvervsuddannelser¹⁾. Det blev præciseret, at samarbejdet og formen herfor må tilpasses lokale forhold, men det anbefales at lægge nogle faste rammer bl.a. gennem indgåelse af skriftlige aftaler og gennem etablering af et fælles beskæftigelsesudvalg med tilhørende sekretariat. Behovet for en bedre koordinering blev især fremhævet på følgende områder:

- opsøgning af unge
- indslusning til arbejdsmarkeds- og uddannelsesforanstaltninger
- vejledning og rådgivning
- placering på arbejdsmarkedet
- opsøgende kontakt til arbejdsmarkedet og uddannelsespladser.

Retningslinierne dækker kun indsatsen mod ungdomsarbejdsløsheden, den omfatter ikke amterne og foreløbig har mindre end halvdelen af kommunerne indgået en aftale.

Princippet for samarbejdet omkring arbejdstilbudsordningen er en arbejdsdeling, hvorefter arbejdsformidlingen foretager anvisningen af langtidsledige til arbejdstilbud beskrevet og fremsendt af amter og kommuner. Ved denne arbejdsdeling bevarer AF sin normale funktion ved anvisning af arbejde. I praksis foregår arbejdet imidlertid gennem et samarbejde, hvis indhold kan være meget varierende, og hvor der kun i få tilfælde er tale om, at amter og kommuner helt har overtaget fordelingen og placering af de langtidsledige. Typisk er der direkte kontakt mel-

lem det enkelte amt og/eller den enkelte kommune til arbejdsformidlingen og mindre end halvdelen af formidlingskontorerne har et særligt kontaktforum til de offentlige myndigheder, hvor ordningens overordnede problemer kan drøftes og en gensidig orientering finde sted.

Også ved beskæftigelsesarbejder og i den almindelige beskæftigelsesfremmen- de indsats er der sket opblødning af arbejdsdelingen i forhold til AF, idet kommuner i en række tilfælde selv har foretaget anvisning af ledige, ligesom de kommunale beskæftigelseskonsulenter har rettet direkte henvendelse til det almindelige arbejdsmarked for at undersøge beskæftigelsesmulighederne.

I 1981 blev amters og kommuners mere fremtrædende placering i arbejdsmarkedspolitikken desuden markeret gennem en udvidelse af de tilforordnede i landsarbejdsnævnet med repræsentanter for de kommunale organisationer, Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening.

Problemer

De hidtidige ændringer i samarbejdet med amter og kommuner har ikke været tilstrækkelige til at standse diskussionen. Selvom der ikke er fremsat en samlet kommunal vurdering af samarbejdet, går en række synspunkter igen i debatten.

Det er en udbredt opfattelse, at det skaber problemer, at arbejdsmarkedsnævnet skal godkende kommunale forslag om iværksættelse af beskæftigelsesarbejder og efter 1. november i år også forslag om jobskabelse. Selvom der både til de hidtidige beskæftigelsesarbejder og til jobskabelse ydes betydelige statslige tilskud, skal synspunktet nok ses på baggrund af eet af de bærende principper i byrde- og opgaveomlægningen i 70'erne mellem staten

på den ene side og amter og kommuner på den anden side. Nemlig, at kompetencen til at træffe en beslutning skal følge ansvaret for finansieringen.

Derimod er der i det væsentlige tilfredshed fra kommunal side med samarbejdet omkring arbejdstilbudsordningen til langtidsledige, men det er dog en udbredt opfattelse, at der er behov for et mere formaliseret samarbejde enten på regionsplan eller for mindre områder.

Som nævnt ovenfor fungerer de kommunale repræsentanter i arbejdsmarkedsnævnet ikke i almindelighed som repræsentanter for områdets kommunalbestyrelser. Kontakten beror i høj grad på personsammenfald i forskellige funktioner og på tilfældigheder. Der er stort set enighed mellem amter og kommuner om, at der er behov for en mere snæver kontakt til arbejdsmarkedsnævnet både på politiskerniveau og på embedsmandsplan.

Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening har i foråret 1982 foreslået en højere grad af samordning af styringen og planlægningen af uddannelsessystemets forskellige dele og mellem uddannelses- og erhvervsvejledningen, uddannelsespolitikken og beskæftigelsespolitikken. Hensigten er en bedre udnyttelse af de ressourcer, der sættes ind til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Forslaget indebærer en opbygning af 14 regionale analyse- og informationscentre, der kan tilvejebringe sammenhængende forudsætninger for uddannelsesplanlægning og beskæftigelsespolitik. Centrene foreslås opbygget i et samarbejde mellem amtet, kommunerne, arbejdsmarkedsnævnet og uddannelsesinstitutionerne i amtet. Uanset den konstruktive form dækker forslaget om analyse- og prognosecentre naturligvis over utilfredshed med de eksisterende forhold.

Løsninger

Samspillet mellem amter og kommuner på den ene side og den egentlige arbejdsmarkedsadministration på den anden er også i fremtiden af væsentlig betydning for en hensigtsmæssig gennemførelse af de arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger. Der kan derfor være god grund til at søge at forbedre forholdene.

Det må nok konstateres, at samtidig med, at man har pålagt amter og kommuner at løse en række arbejdsmarkedspolitiske opgaver i samarbejde med den statslige arbejdsmarkedsadministration, har man nok i mindre omfang fundet rimelige organisatoriske og proceduremæssige løsninger for dette samarbejde. Det har i en række tilfælde skabt en uklarhed om rollefordelingen, som giver risiko for, at nogle opgaver tabes, mens andre løses to gange.

Samtidig har det større ansvar for arbejdsmarkedspolitikken gennemførelse affødt et naturligt ønske om en indflydelse, der står i et rimeligt forhold til de pålagte opgaver. Et ønske som ikke er opfyldt i det nuværende system. Den mangelfulde inddragelse af kommunerne i nævnenes arbejde giver også problemer for arbejdsmarkedsadministrationen, der bliver for ringe orienteret om kommunale aktiviteter. Spørgsmålet er dog, om ikke dette problem et langt stykke af vejen må løses gennem et forbedret samarbejde mellem områdets kommuner, mens den egentlige arbejdsmarkedsadministration alene kan bidrage med at forbedre informationen til kommunerne om de arbejdsmarkedspolitiske problemer.

Den afgørende indvending mod forslaget er, at arbejdsformidlingens centrale funktion som en neutral, landsdækkende kontakt mellem arbejdssøgende og arbejdsgivere ikke kan bevares. Amter og kommuner hører typisk til de største loka-

le arbejdsgivere og vil næppe, hverken af arbejdssøgende eller andre arbejdsgivere, blive betragtet som neutrale. Det kan frygtes, at karakteren af et serviceorgan vil blive reduceret i takt med, at større vægt på kontrolmæssige funktioner vinder frem.

Det vil næppe heller være en fordel for administrationen af flere af de arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger, at anvisningen af ledige til f.eks. arbejdstilbud eller beskæftigelsesprojekter foretages af en myndighed, der ikke er uden økonomisk interesse i hvilke ledige, der anvises til de forskellige foranstaltninger.

Det vil endvidere være nødvendigt med grundige overvejelser omkring arbejdsmarkedsnævnets placering og relation til landsarbejdsnævnet for at sikre organisationerne den nødvendige indflydelse på arbejdsmarkedspolitikken gennemførelse.

Endelig må det være tilladt at rejse spørgsmålet, om en kommunalisering vil kunne løse de nuværende samarbejds- og koordineringsproblemer uden samtidig at skabe andre i eller uden for amters og kommuners administration.

En anden mulighed ville være at bygge videre på ideen fra april 1980 cirkulæret og overlade det arbejdsmarkedspolitiske ansvar for særligt udsatte grupper på arbejdsmarkedet til amter og kommuner. Det kunne f.eks. dreje sig om unge, langtidsledige og betinget arbejdsdygtige.

Den væsentlige arbejdsmarkedspolitiske indvending vil her være, at en organisatorisk markering af disse gruppers marginalplacering kraftigt vil bidrage til at fastholde denne placering og det vil blive yderst vanskeligt at etablere en meningsfuld og sammenhængende arbejdsmarkedspolitisk indsats for hele arbejdsstyrken.

Hertil kommer, at en sådan funktions-

opdeling snarere forøger end reducerer behovet for koordinering og samarbejde, blandt andet fordi det forhåbentlig ikke kan undgås, at der fortsat vil være bevægelse mellem, hvad der kunne betegnes den faste kerne i arbejdsstyrken og marginalgrupperne. Opdelingen vil således indebære risiko for en rent bureaukratisk betinget vækst i administrationen.

Som en tredje mulighed kan foreslås en samling af de styrende og koordinerende aktiviteter i arbejdsmarkedsnævnet kombineret med en styrkelse af nævnsssekretariatene og en ændring i arbejdsformen i og uden for nævnet, med det formål at fastholde og øge amters og kommuners samlede arbejdsmarkedspolitiske indflydelse.

Et instrument i denne forbindelse kan være regionale planer for den arbejdsmarkedspolitiske indsats, der kan sikre de enkelte aktiviteter, herunder de kommunale, den størst mulige gennemslagskraft og samtidig give alle parter et bedre overblik over de arbejdsmarkedspolitiske problemstillinger og igangværende og planlagte aktiviteter.

På det organisatoriske plan kan man udbygge og generalisere allerede eksisterende bestræbelser på at sætte system i det udbredte uformelle samarbejde omkring den praktiske tilrettelæggelse af de arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger. Kommunernes samarbejde med og indflydelse på arbejdsmarkedsadministrationen kan således styrkes gennem oprettelse af kommunegrupper med 5-6 kommuner i hver og oprettelse af kommunale kontaktudvalg for hele nævnsområdet. I fornødent omfang bør de organisatoriske ændringer naturligvis understøttes gennem arbejdsmarkedsadministrationens betjening af grupper og udvalg.

Ud fra en arbejdsmarkedspolitisk synsvinkel vil denne løsning have den fordel,

at den styrker mulighederne for at udforme og gennemføre en mere sammenhængende og langsigtet arbejdsmarkedspolitisk indsats. Samtidig er det ud fra en administrativ synsvinkel en fordel, at løsningen ikke lægger op til nye og parallelle systemer, men snarere lægger op til en forenkling omkring ryggraden i det nuværende system.

Noter

- 1) Arbejdsdirektoratets cirkulære af 1. april 1980.

Litteraturliste:

- Arbejdsdirektoratet, *årsberetning 1981*.
Arbejdsdirektoratet, *cirkulære om samarbejde mellem AF/Arbejdsmarkedsnævne og kommunerne i forbindelse med foranstaltningerne mod ungdomsarbejdsløshed*, København, 1. april 1980.
Arbejdsministeriet, *Danske arbejdsmarkedsforhold*, København 1974.
Arbejdsministeriet, *Arbejdsmarkedet og arbejdsmarkedspolitik*, årsrapport fra 1978 til 1981.
Arbejdsministeriet, indenrigsministeriet og undervisningsministeriet, *Indsatsen mod ungdomsarbejdsløsheden*, årsrapport fra 1979 til 1981.
Arbejdsministeriet, *Lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring*, Lovbekendtgørelse nr. 444 af 28. juli 1982.
Arbejdstilsynet, *beretning 1980*.
Per Kirstein, *Arbejdsmarkedspolitik*, Berlingske forlag, København 1974.